

Chuyện phiếm về pháp luật Năm Giáp Ngọ:

NGÀY XUÂN NÂNG CHÉN

Ngày Xuân bà con Việt Nam ta thường có bốn món giải trí chính là “Cầm, Kỳ, Thi, Tửu”. Không có “Tửu” thì không còn là ngày lễ ngày Tết nữa và đón Xuân mà thiếu đi chút men cay này thì thật quả là vô duyên... Nhưng mỗi khi “xuân vừa về trên bãi cỏ non...” lòng xuân phơi phới, bốn trò tiêu khiển trên thường được dịp... “leo thang.” Các Cụ ta ngày xưa luôn ca tụng là:

“Cầm, Kỳ, Thi, Tửu, đường ăn chơi mỗi vẻ một hay.”

Hay ở đâu thì không rõ nhưng trong sách Giáo Khoa Thư dạy học trò tiểu học trước đã tả rõ trong bài “Người say rượu”:

“Các anh hãy trông người kia đi ngoài đường. Mặt đỏ gay, mắt lơ đờ, quần áo xóc xếch, chân đi xiêu bên nọ, vẹo bên kia, múa chân múa tay, mồm nói lảm nhảm, chốc lại ngã chúi một cái. Lũ trẻ đi theo sau, reo cười chế nhạo. Thành thạo anh lại đứng lại, nói những chuyện gì ở đâu đâu. Người qua lại, trông thấy cũng phải tránh xa.

Người ấy vừa ở hàng rượu ra. Chỉ tham mấy chén rượu mà thành ra say sưa, mất cả tư cách con người, có khi như là con vật vậy, thật là đáng khinh bỉ.

Hỡi các anh, các anh đã trông thấy người say rượu như thế, thì nên lấy đó làm gương mà giữ mình.”

Tuy thế nhiều người lại ca tụng rằng người phong lưu phải biết uống rượu và con người lịch sự thì phải “*tửu tam bôi*”, nghĩa là rượu ba chén. Nhất là đàn ông, con trai mà không biết uống rượu thường bị chê là “*nam vô tửu như kỳ vô phong*”, trai mà không uống rượu như là cò không có gió. Chao ôi! Cò mà không có gió thì nó teo lại và rũ xuống như “kim đồng hồ chỉ sáu giờ rưỡi”, trông... mất hào khí và mất thẩm mỹ vô cùng. Vậy thì xin “*ngày Xuân nâng chén, ta chúc nơi nơi...*” cho thêm phần “hưng phấn.”

Có người thích uống rượu như Trương Hàn, nói trong sách Tấn thư rằng “*Sử ngã hữu thân hậu danh, bất như tức thời nhất bôi tửu*”, có nghĩa là “Cho ta cái danh sau khi chết không bằng cho ta một chén rượu ngay bây giờ”. Thời xưa có người trước khi ra trận mặc cũng muốn uống rượu, rót rượu bỏ đầu vào chén lưu ly nhưng bị tiếng đàn tì bà giục giã phải lên ngựa ra đi như trong bài “*Lương châu tử*” của Vương Hàn:

*“Bỏ đầu mỹ tửu dạ quang bôi.
Dục ẩm tì bà mã thượng thôi.”*

Thời nay nào còn nghe đâu thấy tiếng “*tì bà*” giục ta đi nữa, họa chăng chỉ còn tiếng... “*quý bà*” giục chồng ngưng uống để còn tỉnh táo mà lái xe về! Điều này cũng “tốt thôi!” Nâng ly rượu dù là ngày thường hay đầu Xuân quá là thú vị nhưng “chén chú, chén anh” đến nỗi “*xỉn*” lên, “*xỉn*” xuống thì cũng phiền toái vô cùng.

Cứ muốn làm... anh hùng xa lộ, cứ loạng quạng đổi “lane”, lấn vạch, tăng giảm tốc độ bất thường là lộ ngay. Chắc chắn ta sẽ bị nhân viên công lực chặn lại và bị bắt làm nhiều trò lảm. Thử hơi thở để đo nồng độ rượu là một trong những trò chính. Ta phải thở hơi vào một cái máy có... hõn danh là “*breathalyzer*”. Máy này đo nồng độ rượu trong cơ thể. Nếu máy chỉ .10 (một phần mười của một phần trăm) là có chuyện... “khổ đế” đấy. Ta có quyền từ chối không chịu thử nghiệm. O.K.! Không sao cả! Theo Hiến Pháp Hoa Kỳ thì không ai có quyền đụng chạm vào thân thể ta nếu ta không đồng ý, nhưng bằng lái xe của ta có thể bị “treo giò” trong một thời gian đấy. Người bị chặn xét có quyền từ chối phương pháp thử nghiệm này. Nhưng họ cần biết rằng, hành động từ chối thở vào máy thử hơi rượu đã là một bằng chứng để cơ quan DMV tự động rút bằng lái xe của họ trong thời gian 6 tháng, có khi cả năm trời. Hầu như có một sự “thỏa thuận ngầm” về vấn đề thử nghiệm này. Luật cho rằng khi ta xin cấp phát bằng lái xe là đã đương nhiên đồng ý chịu thử hơi thở hay ngay cả thử máu, thử nước tiểu khi cần rồi (A person operating a motor vehicle is usually presumed to have consented to taking the test and refusal to take the test may result in the automatic loss of one’s driver’s license.)

Các vị nhân viên công lực này còn nhiều trò nữa. Yêu cầu ta cúi xuống nhặt một đồ vật ở dưới đất lên xem ta có định hướng được hay không. Yêu cầu ta chỉ đứng một chân xem có vững không. Đi theo một đường thẳng xem có chệch không. Nhắm mắt, ngửa đầu, dang hai tay xem có giữ được thăng bằng không. Đọc bảng chữ cái A,B,C... theo kiểu “đổ vui để... chọc” xem ta có bị lú lờ không. Làm vài bài toán cộng trừ... của con nít xem ta có tỉnh táo không. Thôi thì đủ chuyện cả. Chẳng còn ra cái thể thống gì nữa! Loạng quạng có vẻ “*xỉn*” là lập tức được thân ái tặng ngay một cái cồng... số 8 vào

cổ tay để đón Xuân ở một nơi khác, chứ không phải dưới “mái ấm gia đình” của mình nữa. Mất mặt... “anh hùng” hết!

Tháng 5-2013 tại xứ Cờ Hoa, Giám mục Robert J McManus, 61 tuổi, trưởng một Giáo Phận, bị cảnh sát bắt về tội say rượu lái xe, rời khỏi hiện trường sau khi xảy ra tai nạn, và từ chối không cho thử máu. Sau đó phát biểu qua một văn bản, ông nói: “Tôi đã xét đoán hết sức sai lầm vì cầm lái sau khi vừa uống rượu trong buổi ăn tối... Điều quan trọng là, tôi xin những giáo dân gương mẫu mà tôi đang phục vụ hãy tha thứ cho tôi, kể cả gia đình và bằng hữu của tôi...”

Chẳng phải chỉ là nam nhi mới bị tội “xỉn”. Hoa hậu Mỹ với chiều cao 1,73 m (các cụ xưa thường phán là “trường túc bắt chi lao”) và gương mặt đẹp huyền bí kiểu phụ nữ Trung Đông cũng đã từng bị bắt giam vì lái xe khi say rượu. Mỹ nhân 26 tuổi Rima Fakih (người nắm giữ vương miện Miss USA năm 2010) bị cảnh sát bắt giữ vì lái xe khi nồng độ cồn trong máu cao gấp đôi mức cho phép. Nàng bị cảnh sát bắt giữ vào một buổi sáng sớm khi đang lái xe qua công viên Highland ở Michigan, Mỹ. Lúc bị bắt, nồng độ cồn trong hơi thở của nàng ở mức .20 tức là cao gấp đôi so với lượng cồn cho phép đối với người tham gia giao thông tại tiểu bang Michigan. Nàng phải trải qua vài giờ ngồi sau song sắt nhà tù. Người đẹp có buổi tiệc tùng, vui chơi bên bạn bè trong tối hôm trước và dường như đã uống rất nhiều.

Lái xe khi say rượu là tội “Drive Under the Influence” (D.U.I). Ta cũng nên biết “D.U.I” không chỉ là uống rượu lái xe, mà còn áp dụng trong những trường hợp người lái xe bị ảnh hưởng bởi các loại ma túy, các loại thuốc có thể gây buồn ngủ khiến không kiểm soát được tay lái. Có hai cách phân biệt giữa D.U.I vì rượu, vì ma túy hay vì uống thuốc là thử máu và thử hơi thở. Cảnh sát, sau khi chặn xét một người vì ngờ rằng người đó trong tình trạng D.U.I, sẽ dùng dụng cụ thử máu để xác định xem mức độ rượu (có hay không và nếu có là bao nhiêu phần trăm) trong máu người đó. Ngoài ra, cảnh sát cũng có thể yêu cầu người lái xe thở vào một dụng cụ đo nồng độ rượu trong hơi thở.

Cũng cần lưu ý thêm là nếu ta lái xe gây tai nạn mà “dzọt” luôn thì phạm tội “hit-and-run”. Nếu vì say rượu mà “hit-and-run” thì hậu quả nghiêm trọng lắm vì có thể bị truy tố về tội “đại hình” (felony). Luật pháp buộc người lái xe gây ra tai nạn phải ngừng tại chỗ và đứng lại “nói chuyện phải quấy” với người lái xe đối phương cũng như khai trình mọi chi tiết liên hệ cho nhân viên công lực. Có người cho rằng phạm tội... “kiss-and-run” còn tạm tha được chứ phạm tội “hit-and-run” thì... hết thuốc chữa!

Các bậc phụ huynh đời nay có con ưa uống rượu có thể sử dụng một loại vòng đo hơi rượu để theo dõi. Vòng đeo điện tử này có tên là Scram. Vòng sẽ kiểm soát mồ hôi của người đeo và sẽ dò ra hơi rượu xuyên qua làn da, nếu quá một mức độ quy định, vòng này sẽ báo về công ty và viên chức tòa án để báo động, nhằm ngăn cản người này lái xe. Kể từ khi sử dụng năm 2003, vòng này được đeo bởi 136,000 người.

Nhân nói chuyện uống rượu cũng cần nói thêm về “chỗ” để uống rượu và tuổi để uống rượu nữa. Luật pháp không cấm ta uống rượu miễn là uống tại nơi riêng tư, thí dụ như tại nhà riêng chúng ta trong những buổi “party” đãi đằng khách khứa. Luật chỉ cấm uống nơi công cộng. Hơn nữa muốn uống rượu thì người uống phải đủ một số tuổi nào đó, thường là 18. Con nít chắc chắn là không có quyền uống rồi!

Các cụ nhà nho ta thời trước không biết có học... luật hay không mà thấy các cụ khôn quá. Chẳng uống rượu nơi công cộng để thêm rắc rối với luật pháp. Các cụ nằm khàn trong nhà, vừa để tránh khỏi nghe tiếng chủ nợ “réo nợ” vào ngày 30 Tết, vừa “lai rai ba sợi” tại gia cho an toàn. Cụ Tam Nguyễn Yên Đổ vừa... nhậu vừa làm “câu đối”:

*“Tối ba mươi, nợ réo tít mù, ấy mới Tết!
Sáng mồng một, rượu tràn Quí Ty, ái chà Xuân!”*

Cụ Nguyễn Công Trứ cũng là một... “hàn nho”. Cụ chắc cũng từng nhiều phen bị chủ nợ đến đòi tiền, réo nợ vào chiều ba mươi Tết nên Cụ đặt rất nhiều hy vọng vào sáng mồng một Tết trong năm mới. Cụ cũng làm câu đối và tất nhiên cũng không dại gì mà ra uống rượu nơi công cộng:

*“Chiều ba mươi, công nợ réo tít mù,
co căng đập thảng Bần ra cửa!
Sáng mồng một, rượu chè say túy lúy,
giơ tay bồng ông Phúc vào nhà...”*

Tục truyền rằng cái ông thi sĩ nổi danh Lý Bạch một đêm khi chơi thuyền trên sông Thái Thạch (khúc sông Dương Tử ở chỗ có hòn Thái Bạch), trong khi say rượu thấy bóng trăng ở lòng sông ông nhảy choàng xuống để đòi ôm trăng đến nỗi phải chết đuối. Ông cùng với trăng vĩnh viễn an giấc ngàn thu! Người đời sau dựng một cái đài ở đây gọi là “Tróc nguyệt đài” (Đài bắt trăng). May mà ông ấy chết đuối lúc đó chứ không thì cũng bị ở tù vì tội uống rượu nơi công cộng mất thôi.

Nhưng cũng có người thắc mắc rằng Lý Bạch tưởng làm trăng dưới lòng sông là trăng thật nên mới chết đuối, hay chính Lý Bạch vì đã thấy rõ rằng cả trăng trên trời lẫn trăng dưới lòng sông đều là trăng giả và tất cả mọi sự trên cái cõi ta bà này đều là giả tạm, đều là ảo hóa. Nếu hiểu như vậy thì cái chết của Lý Bạch chính là một hành động “tự tử” tuyệt đối phủ nhận cuộc đời chứ chẳng phải Lý Bạch đã chết vì say rượu, vì nhận lầm. Giữa say với tỉnh, điên với không điên, mộng với thực... biên giới quả là mong manh.

Có người không thích loại thơ theo kiểu “Đường luật” với biết bao “luật lệ” làm thơ rắc rối thì thường chê rằng: “Ồi dào ơi! Lý Bạch thì ra cái quái gì! Ở nước ta còn có cái ông cũng họ Lý này một thời nổi tiếng hơn Lý Bạch nhiều lắm, thừa đó là ông... Lý Toét đấy ạ!”

Đọc truyện Kiều của cụ Nguyễn Du có ai ngờ nàng Thúy Kiều của chúng ta cũng là một dân làng nhậu! Mới “*xuân xanh sắp sỉ tới tuần cập kê*” tức là nàng mới sắp sỉ gần

15 tuổi thế mà “*ngày vừa sinh nhật ngoại gia*” tức là vừa gặp ngày bên họ ngoại ở xa có tiệc mừng sinh nhật, cha mẹ và hai em đều sắm sửa một chút lễ vật để đem dâng biếu, nàng đã lên qua nhà hàng xóm tìm anh Kim Trọng và nhậu nhẹt. Anh chị uống rượu với nhau đã say say: “*Lòng xuân phơi phới chén xuân tàng tàng.*”

Quay về nhà thấy cha mẹ và 2 em đi chưa về thế là nàng lại vội vàng quay lại qua nhà chàng và nhậu tiếp: “*Chén hà sánh giọng quỳnh tương.*” Vừa mới uống rượu say tàng tàng với nhau ban chiều, đêm lại uống rượu nữa. Sự đó đối với chàng Kim Trọng đã tình có lẽ không chi lạ, nhưng đối với nàng Thúy Kiều thì cái vụ chè rượu của nàng khiến chúng ta thấy dễ nể! Có cụ máng là... gái hư! Hư thật đấy! Vừa hư vừa... vi phạm pháp luật!

*

Nhân nói chuyện lái xe trong tình trạng “xỉn” vì rượu cũng cần nói thêm về những quy định cứng rắn đối với những người lơ đãng trong khi lái xe. Ở một số tiểu bang những ai ngồi sau tay lái điều khiển xe có động cơ với thói quen vừa lái xe vừa nói chuyện qua điện thoại, hoặc đọc báo hay trang điểm, nếu bạn gây nguy hại cho xe khác hay người bộ hành, bạn phải đối mặt với một mức phạt tiền và bị giữ bằng lái một thời gian. Chắc ai cũng thấy nhiều “mợ” trong khi lái xe lại nhìn vào kính chiếu hậu để đánh phấn, tô son hầu vớt vát “tune up” chút nhan sắc về chiều. Thật “dzô duyên” và nguy hiểm hết chỗ nói!

Peter M.Thompson, điều hợp viên của New Hampshire Highway State Agency nói, “*Tôi phải di chuyển 65 dặm (mile) trên Interstate 93 để đi làm, và tôi nhìn thấy nhiều người lái xe trong lơ đãng. Tôi phát điên lên khi nhìn thấy người ta đang lái xe với một đĩa thức ăn trên đùi và điều khiển xe bằng đầu gối.*” Luật lệ của tiểu bang New Hampshire chẳng phải là vô lý khi thi hành mức phạt tiền và tù cao nhất trong các tiểu bang có tên trong danh sách những nơi có quy định hắc búa nhất dành cho những người lơ đãng trong khi lái xe.

Sự lơ đãng thông thường nhất được viện dẫn là sử dụng “cellphone”. Một số tiểu bang ngăn cấm dùng “cellphone” trong lúc đang lái xe. Tuy nhiên những loại điện thoại không cầm tay vẫn được phép dùng. Cảnh sát được biên phạt người lái xe về tội nói điện thoại cầm tay dù rằng người này không hề vi phạm luật giao thông. Có nơi còn đi xa thêm một bước là cấm cả các thiết bị điện tử khác như là “Personal Digital Assistants” và “Text Messaging.” Có nơi lại coi là vi phạm luật nếu đang lái xe mà có đeo “earphones” hay “earplugs” để nghe iPods hay CD (dù rằng thiết bị “ear-in” của “cellphone” thì vẫn được phép dùng). Nhiều tiểu bang đang còn tranh luận về các trường hợp lơ đãng khác nữa.

Đấy là nói chuyện vui thế thôi chứ khi “bye bye” tiễn chú Rắn năm Quý Tỵ đi, đầu mùa Xuân năm Giáp Ngọ này “welcome” chú Ngựa về, ta cứ việc giải trí thoải mái, đủ... bốn món ăn chơi là: Cầm, Kỳ, Thi, Tửu. Chính bốn món này cũng đã được Cụ Nguyễn Công Trứ ca tụng hết mình. Chúng ta thấy Cụ đặt bút viết bài thơ sau với đầu đề là “*Cầm Kỳ Thi Tửu*”:

*“Trời đất cho ta một cái tài
Giắt lưng dành để tháng ngày chơi.
Dở duyên với rượu không từ chén,
Trót nợ cùng thơ phải chuốt lời.
Cờ sẵn bàn son, xe ngựa đỏ,
Đàn còn phím trúc, tính tình đây.
Ai say, ai tỉnh, ai thua được,
Ta mặc ta, mà ai mặc ai.”*

Nhưng người viết cũng thấy có bốn phận nhắc nhở các bạn đọc là hãy coi chừng kéo năm con Ngựa này phải ra hầu tòa và đứng trước... “vành móng ngựa” đấy nhé:

*“Vui Xuân xin chớ quá đà
Kéo mà vác chiếu ra tòa thì nguy!”*

Đồng ý là cuộc sống “vô thường” trôi nhanh như vó ngựa theo lời người xưa là “*bóng câu qua cửa sổ*” nhưng riêng cho năm Giáp Ngọ này, sau khi nhậu nhẹt vui đón chú Ngựa, các bạn trẻ thời nên lái xe cẩn thận, đừng hăng máu kiêu “*ngựa con háu đá*” mà gây tai nạn khổ đời đấy!

Các vị lớn tuổi nếu còn muốn “*cưỡi ngựa xem hoa*” thì cũng... “tốt thôi” nhưng chớ ý “ngày xuân nâng chén” tàng tàng cho đã đời rồi đời “*cưỡi ngựa*” mà chẳng chịu xem hoa lại chỉ ham “cỏ non” lờ mà “*trúng gió*” thì hết vui! Cuộc đời không phải lúc nào cũng được “*mã đáo thành công*” đâu đấy nhé! Tục ngữ xứ Tây Ban Nha có một câu nói rằng: “*Với một ông lớn tuổi thì một phụ nữ trẻ là con ngựa mà ông ta cưỡi về địa ngục.*” Nghe cũng chí lí quá trời đi chứ! Xin “bảo trọng”!

LS. Ngô Tăng Giao
(Virginia Is For Lovers
Mùa Xuân, Xứ Tình Nhân,
Năm Giáp Ngọ, 2014)

